

III. évfolyam. Pozsony, 1901. május 15. 5. szám.

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA:
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-ÉN.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-ÉN.

Egy szám ára 20 fillér.

BALASSA-GYARMAT
B.-GYARMATI KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1901

TARTALOM.

Jézus a vendég (Költemény)	Kozma Andor
Pünkösdi ének	Batizi András
Szükség néktek ujonnan születetek	Á. S.
Magyar nők lapja	Vargha Gyuláné
A bujdosó levele	Krónikás
A fiatal és az öreg rák (Mese)	Albert József
Az egyházi élet köréből	

Az igen tisztelt lelkész, vallástanár és tanító urakat bizalommal kérjük, legyenek szívesek

a „JÓ PÁSZTOR“-t

t. híveik és tanítványaik közt terjeszteni. Hét előfizető után tiszteletpéldányt adunk.

Mutatványszámokkal kívánatra készséggel szolgál a kiadóhivatal: **B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaság.**

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA:
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

Pünkösdi ének.

(Régi XVI. századbeli magyar ének.)

*Fövel Szentlélek Uristen!
Lelkünknek vigassága,
Szívünknek bátorsága!
Adjad minden hívednek
Te szent ajándékodat,
Fövel vigasztaló Szentlélek Isten!*

*Fövel megnyomorultaknak
Nemes vigasztalója,
Arváknak édes atyja!
Töltsd be siralmas szívünket
Mennyei nagy örömmel,
Fövel mi lelkünknek édes vendége!*

*Távoztasd el mi szívünknek
Hitetlen setétségét,
Világosíts meg minket!
Te vagy mi Urunk Krisztusnak
Aldott szent igérete,
Fövel mi lelkünknek megszentelője!*

Batizi András.

Szükség néktek újonnan születetek.

János ev. 3, 1—8. v.

Nikodémus, az írástudók egyik kiváló alakja a ki még a törvényben látja azt a csudatévő hatalmat, mely a földi embert Istenhez vezérli, de a kinek lelkében már dereng az új idők világossága, éjjel titkon Jézushoz megy, hogy megkérdeje őt azon kérdések felől, a melyekre a farizeusok régi képzetkörben mozgó gondolkodása nem tudott felelni. Jézus a jövődőt tudakozó nagy kérdésre azzal felel: «Ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Istennek országát.»

Gazdag tartalmú szó ez, testvéreim az Úrban, méltó a gondos, komoly vizsgálatra. Ki van fejezve benne az egyes ember s az egész emberi nem fejlődésének örök törvénye, mely belső életök minden mozzanatában érvényesül. «Szükség néktek újonnan születetek!» A kinek szíve boldogságot óhajt s Isten országát bírni akarja, szükség újjászületnie, teremtsen lelkében új, tisztább, szellemibb életet, tagadja meg múltját, mely a földhöz bilincseli s emeljen oltárt az új eszménynek, a munkás krisztusi szeretetnek; lelke emelkedjék fel addig, a mikor a világot az isteni szeretet műveként szemléli, embertársait Isten fiainak tekinti s testvéreivé fogadja, egész valóját a tökéletesség után való sóvárgás tölti be. A mi nemzedékünk, mely az isteni kegyelemnek annyi szép ajándékát élvezi s mégis lázas sietőséggel, a sok csalódástól egyre izgatottabb lélekkel keresi a boldogság útját, igazán nem lesz boldog soha, míg ezt a jézusi ígét nem választja vezérelvül: *szükség néked újjá születned!* E nélkül hasztalan minden erőfeszítése, a folytonos kudarc megőrli életkedvét, tetterejét s fáradtan, remény nélkül, hitehagyottan enyészik el a történelemből. A korral szemben, mely örömet hivatkozik külső sikerre s azt hiszi, általuk örök dicsőséget szerzett, vessük föl s feleljünk e két kérdésre: szükséges-e csakugyan s lehetséges-e az újjászületés?

Szükséges-e az újjászületés? Hogy erre a kérdésre felelhessünk, meg kell vizsgálnunk a mai kor emberének gondolkodását, egész lelki világát. Milyen rúgók mozgatják s milyen célok felé tör? Nehéz feladat, hiszen a gyarló emberi elme hogyan futhatná be egy pillantással azt a végtelen birodalmat, melyet az emberi lélek jelenségei betöltenek? hogyan vizsgálhatná meg halandó szem az emberek lelkét, hatolhatna rejtett mélységeikbe, hogyan deríthetné föl tetteik rúgóit, hiszen az őszinteség, a belső küzdelmek feltárása a mi korunkban ritka erény. Azonban e nehéz feladat megoldására is adott vezérfonalat kezünkbe az isteni gondviselés. *Az ő gyümölcszeikről ismeritek meg őket.* — *Vajjon szednek-e a tövisről szőlőt s a*

bojtorjánról figét? Gyümölcseikről, tetteikről biztosan következtethetünk az emberek lelkére; nyilvánulásaiából megtudjuk ismerni a szellemet, mely bennök lakik, — gondolataik, érzelmeik és vágyaik egész világa mintegy varázsszóra fölhuyilik a vizsgáló tekintete előtt.

Minden embernek van egy biztos próbaköve; a nagy fájdalom s a nagy öröm oly elevenen hat az érző szívre, hogy vihart támaszt benne, s a feltámadt indulatok elemi erővel tombolnak, törnek ki belőlük. Ha megakarjuk érteni a körülünk élők szívének dobogását, érzelmi világuk ezen hatalmas kitöréseit, belső életök viharait, háborgásait kell megfigyelnünk. Azt kell vizsgálnunk, milyen lélekkel viselik a szenvedések keresztjét s milyen tűz lángol szemökben, ha diadalok és örömök napfénye süt ösvényükre. A mai kor fiát a szerelenség jellemzi a boldogság és gyász napjaiban egyiránt. Ha jólét ringatja ölén, az égbolton nincs egyetlen felhőcske sem, mely zivatarral fenyegetne s a földön minden óra új gyönyör poharát nyújtja feléje — szilaj gondtalansággal tomboltatja vágyait; telhetetlen mohósággal szívja magába a múló örömök bódító, mérges illatát; a mámor feledtet vele célt, hivatást, barátot, Istent. De ha Isten hatalmas újja érinti, a vész angyala ajtaja előtt áll, megdöböntő tekintetével, kezében az öldöklő fegyver, ha minden új nap új ágat tör le reménye fájáról, kislelkű félelem vesz erőt lelkén, gyáván megadja magát sorsának. Kihal belőle minden tetterő, elcsüggedésnek esik martalékul. Míg az ég derült fölötte, Istent, erényt gúnyolva tapos, önmagát bálványozza, de ha a megpróbáltatások özöne zúdul reá, tehetetlenül vergődik a kétség tengerén. Sötét jellemzés ez, de igaz; ennek a nemzedéknek szól az Úr ez igével: *Szükség néktek újonnan születnetek!*

Az a nemzedék, mely a fájdalomban és örömben egyiránt rabja a külső hatás nyomán támadt indulatainak, az élvezésben mohó, a csapások idején gyáva, nem érdeklődhetik nemesebb, eszményibb célok iránt; az a társadalom, mely ilyen egyénekből áll, méltó e kemény ítéletre: *Szükség néked újjá születned!* A mi korunk társadalmát nem tartja össze egységes eszme, napról-napra látjuk, mint töredezik szét apró érdekkörökre az emberiség nagy családja; az emberek érintkezését nem a rokonszenv irányozza többé, hanem egy új, könyörtelen hatalom — az érdekközösség. Nincs hit már az eszmék, nagy célok varázsában, nem dolgozik a tömeg a jövődőért, csak a jelennek él . . . Ennek a korszaknak szól a Megváltó: *Szükség néked újjá születned!* Erre a nemzedékre is illik az a szörnyű ítélet: *A mi a testtől született, test az!*

A másik, még fontosabb, életbe vágóbb kérdés az, hogy lehetséges-e az újjá születés? Azt jelenti ez a kérdés, vajjon az ember

eljuthat-e e földi létben a boldogság révébe, remélhet-e fárasztó harcai után diadalt? Sokan hiszik, hogy az emberi nem sorsa a földön szánandó bolyongás, céltalan és reménytelen; útja a természeti és erkölcsi hanyatlás lejtőjén át a teljes megsemmisülés vígasztalan mélységébe vezet. Az ember annyira gyarló, annyira lenyűgözi esendő voltának tudata s az ellenség, a melyet le kell győznie: a bűn, oly hatalmas, hogy a kísértések között hamar megtántorul. Ha fölébredne is benne az újjászületés szükségének érzése, mire tettvágygyá erősödnék, kiirtja a kor szelleme, melylyel az egyes ember hasztalan tusázik; ezen anyagimádó korban a szellemi célok után való törekvés oly ismeretlen, mint a messze éjszak jégmezőin a pálmafák virulása. És ha az egyes ember nem születhetk újjá, nem teremthet lelkében tisztább, tökéletesebb életet, hogyan alakúljon át, hogyan változzék meg a társadalom, mely ilyen gyenge akaratú egyénekből áll? E kishitű szavakra, melyek csak szertelen elcsüggedés korában születhettek meg, mi, kik az evangyeliom alapján állunk, a meggyőződés bátorságával feleljük: lehetséges az újjászületés; ez a tisztább, szellemibb, tökéletesebb élet nem üres ábránd, megvalósulhat. Való, hogy az ember magára hagyva nem bírna megküzdeni félelmes ellenségeivel, a bűnnel, a világ csábításával, de ezt a nagy harcot nem egyedül vívjuk; folyton vélünk van Isten szent lelke s ha megtántorodunk, bátorít, ha elesünk, fölemel, ha bennünk a romolhatatlan javak szeretetét, ezt a szent égi lángot a megpróbáltatások vihara eloltaná, újra fölszítja azt. Igazolják ezt a tapasztalás jelenségei is. Mert hiszen sohasem volt oly sötét idő, hogy az ember lelkében valami parányi nyoma meg ne lett volna annak a tudatnak, hogy nem a por gyermeke, hanem Isten lelkének részese; ne ébredt volna föl benne időnként az a gondolat, hogy méltatlan hozzá — földi érdekekért áldozni föl mindent, a mi drága, ne ébredt volna föl benne az égbe emelkedés vágya. Az a kétségtelen tény, hogy az emberiség életének minden korszakában megtaláljuk a boldogabb kor képzetét, melyből számúzve van bűn, szenvedés, minden, a mi a szívnek fájhat, döntő erejű bizonyosága annak, hogy lehetséges az újjászületés; az emberben, ha időnként szunnyad is, de él a nemesebb, tisztább élet vágya és ha ez a vágy él, nem vígasztalan többé a jövő. Kicsiny mag ez, de a napsngár, az éltető levegő hatalmas fává fogja nevelni. A mi korunkban is, bármennyire elszomorít félszedségeinek, bűneinek látása, találunk már jelenségeket, melyek a hajnal közeledését hirdetik. Az a nehéz sóhaj, mely a folytonos élvezésben kifáradt lelkekből feltör s elégedetlenséget árul el, hatalmas erővel hirdeti, nincs üdvösség a föld örömeiben, boldogságunkat egyedül Istennél keressük.

A történelem, nemünk fejlődésének ez igazmondó tanúja, bizonyosságot tesz arról, hogy az emberiséget a sötét, eszménytelen idők beteg hangulatából az isteni gondviselés fölemelte egy-egy megváltó igével, amidőn új célt tűzött ki eléje s erejét új küzdelemre edzette meg. Megnyugtató s fölemelő tanuláság reánk, hogy isteni vallásunk azért van behelyezve a világ fejlődésébe, hogy megragadja az emberi lelket, valahányszor örvény felé közeleg.

Az újjászületés lehetséges, de egyedül Isten szent lelke által lehetséges, Ő vezet gyarlóságunk, bűnös voltunk ismeretére, Ő ad erőt, hogy elszakadjunk a földtől, Ő szeretteti meg velünk az élet eszményi javait, Ő biztat hervadhatatlan koronával a harc végén. «Ha valaki nem születik víztől és Szentlélektől, nem mehet be az Isten országába.» «A mi születettet lélektől, lélek az!»

Az újjászületés lehetséges! ezzel a megnyugtató tudattal fejezük be elmélkedésünket. Hiszen a bűn az újjászületés legfőbb akadály, mi reánk, Jézus tanítványaira, nem legyőzhetetlen hatalom. Isteni üdvözítőnk megtörte erejét, amidőn a keresztfán váltságul adta magát érettünk s húsvét reggelén győzelmesen kikelt sírjából. Vajha e drága ige elkísérne bennünket az élet zajába, hogy megszentelje munkánkat, törekvéseinket s föllelkesítsen, ha erőnk lankad. Imádkozzunk Istenhez, hogy e hitet nevelje bennünk szent lelkével termő fává, hogy e földön áldást terjeszszünk magunk körül s egykoron részesei lehessünk azon boldogságnak, melyet az Úr az üdvözültek számára készített. Amen.

Á. S.

Protestáns nők lapja.

Az evangélizáció szent ügye kezdi szárnyát bontogatni édes hazánkban. Mintha a Szentléleknek fuvalma rezdülne át a szíveken, mintha hallani kezdenők ama szélnek zúgását, melyről nem tudjuk, honnét jó és hová megyen, de melyről érezzük, hogy ellenállhatatlan s a kit egyszer megragadott, azt viszi magával amaz igaz Világosság felé, «mely megvilágosít minden e világon született embert.» (Ján. I. 9.) De a lélek még nem ragadott meg mindenkit, még sokan vannak, a kik a sötétben tévelyegnek. Sokan vannak még, a kik csak e világnak élnek, a kiknek lelke a röghöz tapad, szenvedéseik földi szenvedések, melyekben nincs fölemelő vígasztalás, örömeik földi örömeik, érzéki örömeik, melyeknek külső csillogása alatt nincs lelki nyugalom, szívbeli megelégedettség. Lehetnek ezek közt olyanok is, akik elkövetik ama legnagyobb bűnt, az egyetlen, melyre Jézus azt mondta, hogy soha meg nem bocsáttatik, vétkeznek a Szentlélek ellen, nem *akarják* megérteni annak hívását, nem *akarnak* meg-

igazulni. De bizonyára vannak sokan, óh, hiszem és remélem, hogy sokkal többen amazoknál, a kiket még nem érintett meg a Léleknek fuvalma, a kik ama néphez tartoznak, melyet az őrállók fatrombitájának kell figyelmessé tennie a veszélyre, melyben lelke üdvössége forog, ha arra idejében gondolni elmulasztja. S a nagy kérdés itt az, megteszi-e minden őrálló a maga kötelességét, hangzik-e mindenfelé a figyelmeztető trombitaszó, hogy azt meghallhasza, megértesse mindenki? S itt egy másik kérdés merül fel: Kik amaz őrállók? Őrálló mindenki, a ki amaz isteni kijelentésnek, az evangéliumnak megváltó hatalmáról meggyőződött s a ki érzi magában, hogy Isten feladatául tűzte ki neki, hogy e meggyőződését mások előtt is hirdesse, kisebb avagy nagyobb körben, szóval, avagy cselekedettel, azt reá bízta az Úr. S Isten, kinek irgalma és bölcsessége kifogyhatatlan, bizonyára gondoskodott elég őrállóról s odaállította mindeniket a maga helyére, csak ismerje fel mindegyik a maga kötelességét, fujja a trombitát, mert a veszély nagy s ha az őrálló mulasztása miatt vész el egy lélek *«az ő vérét annak az őrállónak kezéből kívánom meg»* mondja az Úr. S itt vagyunk ismét az első kérdésnél: megteszi-e minden őrálló a maga kötelességét. A pap a hívek, a tanító a maga tanítványai előtt hirdeti-e úgy beszédeiben, mint egész életének példájával az evangéliumnak erősítő és megszentelő hatalmát? Tehát a papok és a tanítók az őrállók? hangozhatnak fel ismét a kérdés. Nekik elsősorban is azoknak kell lenniök s ez állítással nem cáfolom előbbi szavaimat, mert hivatását, kötelességét igazán betöltő pap és tanító csak az lehet, a ki az evangéliumnak megváltó hatalmáról meggyőződött s a ki feladatának érzi, hogy ezt a meggyőződését mások előtt is hirdesse. De feladatának érezheti ezt más is s én is most azokról a nőkről akarok szólni, a kik megismervén a megváltó Krisztusba vetett hitnek egyedül üdvözítő hatalmát, erőt és bátorságot éreznek magukban, hogy erről vallást tegyenek.

A Lorántffy Zsuzsánna-egyesületről szólok, mely kicsiny kezdetből indulva ki, folyvást nevededőben van s kezdi felismerni nagy hivatását. Óh, bizonyára őrállónak van kiszemelve ez az egyesület s kötelességei félreismerhetetlenek. Kiket bízott volna az Úr elsősorban is az őrálló asszonyokra, ha nem a többi asszonyokat és pedig az őrálló magyar asszonyokra a többi magyar asszonyokat? A Lorántffy Zsuzsánna-egyesület munkája eddig kicsiny körben haladt, kevesen vannak s annak a kevésnek is mennyi küzdelme a *maga* gyöngességével, a *maga* gyarlóságával! De az Úr ereje nagy és mi az Ő kezét fogjuk, az Ő biztató szavát halljuk. S most, hogy az Úr kegyelméből már számban, erőben gyarapodott az egyesület, nem kötelessége-e buzdító

szavát messzebbre is hangoztatni, hogy meghallja a figyelmeztető trombita fúvását minden magyar nő s felébredjen a közönynek álmából, mely lelkét fogva tartja. A közönyösség a legszörnyűbb elensége minden előhaladásnak, minden fejlődésnek. Közönyösség a haza és az egyház iránt, közönyösség a Krisztus ügye iránt — óh vallja meg minden elfogulatlan szemlélő, — nem ez az érzés, vagyis inkább az érzéstelenség-e az, mely a legtöbb magyar nő lelkét eltölti és pedig fájdalom, a magyar protestans nőkét is, vagy talán — szinte félek ezt a szót kimondani — azokét még leginkább! Nem ebben a közönyösségben neveltetnek-e lányaink, nem halljuk-e akárhányszor a szót, hogy hiszen a vallás az nem fontos, csak a többi tantárgyakból legyen a kis lánynak jó bizonyítványa, tudjon jól franciául beszélni, zongorázni, táncolni, hogy mennyire ismeri a maga a maga vallásának legfontosabb hitelveit, az mellékes kérdés, arra nem lesz szüksége a társaságban, ahol az ilyenekről nincs is szó. Bizony fájdalom, nincs is szó s ez épen a legborzasztóbb baj, ez a legfájdalmasabb és halálos seb a mi társadalmunknak testén, hogy a gyermek még ha tanulja is az iskolában a kátét, s kitűnő bizonyítványt kap hitoktatójától, de azt is csak olyannak tekintti, mint a többi tantárgyat, melyet annak idejében meg kell tanulni s aztán elfelejteni és pedig hamarább és sokkal alaposabban, mint a többit, mert hiszen ez az a tudomány, amelynek legkevesebb hasznát veheti az életben, mert erről nem is igen beszélnek az emberek, különösen a leányok és asszonyok épen nem, mert hiszen azokból nem lehetnek papok vagy teológiai tanárok. Azért lehet a vallásos is, hiszen ez csak abból áll, hogy néha elmenjünk a templomba, kezünkben az imakönyvvel, melyből a szépen megírt imádságokat oly könnyű leolvasni, s ezek tökéletesen meg is felelnek a célnak, hisz az asszonyoktól csak nem lehet kívánni, hogy gondolataikat oly szépen tudják kifejezui, mint a hogy azt a papok az imádságos könyvekbe leírták. Hogy az ilyen vallásosság tulajdonképen semmi s hogy létezik olyan hit, mely él, növekszik és munkálkodik az emberi lélekben, s hogy erre a hitre minden egyes léleknek szüksége van, hogy tulajdonképen ez az egyetlen igazán szükséges dolog, arról a legtöbb nőnek még fogalma sincs, hiszen nem is mondta meg neki senki s maga körül sem látja élni, munkálkodni ezt a hitet. De hát miért nem? Elfordult-e tőlünk Istennek kegyelme, mely fölébreszse ezt a hitet a mi népünknek szívében is, mint a hogy felébresztette más, idegen népek szívében, a hol az él, hat, munkálkodik, terjed és csodálatos eredményeket ér el. Óh nem! a jóságos Isten mi rólunk sem feledkezett meg, kegyelmének napja mireánk is süt. De a mi társadalmunk nagy beteg, érzéketlen álomba

van merülve már sok évek óta s oly nehezen bír fölébredni, hogy meglássa a világosságot, megérezze a kegyelem napjának melegét. De mégis, mintha ébredezni kezdene, mert a nap mindig erősebben süt, az isteni kegyelem a maga egész erejében és hatalmában árad ki fölöttünk s kezdi megmozgatni az egyeseknek lelkét. És a ki megérezte a kegyelmet, a ki fölébredt a közönynek álmából, a ki megragadta a Krisztus mentő kezét, a ki bizonyos a maga üdvösségéről ama szeplő nélkül való Bárány vérének árán, az megtanult imádkozni más lelkekért is s az imádságot meghallgatja az Úr, s megmutatja a hozzáfohászóknak az utat is, melyen haladniok kell, hogy munkálkodhassanak, cselekedhessenek is embertársaik lelkének megmentéséért. Velők van az Úr a Lorántffy Zsuzsánna-egyesület hívő asszonyaival is, megsegítette őket, hogy a főváros területén már sok szép munkát végezhettek, könyörülő szeretetnek cselekedeteit s a lelkeknek az Úr Jézushoz való hívogatását. De nem csendül-e most már feljűk ez a szózat: Többre bízlak ezután! Nem kell-e szívűkben megérezni a mélységes fájdalmat a fölött, hogy még sok nő van széles e hazában, a kinek szívét nem ragadták meg az evangéliumnak szent igazságai, a ki még sejtelmével sem bír annak, hogy a széles út, melyen jár, a kárhózatba viszen. Igen, a fájdalom égeti a hívők szívét, de gyógyító balzsam gyanánt hull reá az Úr kegyelmének biztató szava: «Ti pedig választott nemzetség, királyi papság, szent nép vagytok és oly nép, melyet Isten sajátjának tart, hogy annak hatalmas dolgait hirdessétek, a ki titeket a setétségből az ő csudálatos világosságára hívott.» (II. Péter II. 9.) A Lorántffy Zsuzsánna-egyesület szólni akar, hirdetni az Istennek hatalmas és csudálatos dolgait, hirdetni, nők által a nőknek. Eddigi kis hívtalos közlőnye a «Keresztyén Híradó», mely az egyesület körében történt dolgokról értesít s inkább csak az egyesület tagjait érdekli, nem elég erőteljes eszköz arra, hogy szélesebb körben is fölkeltsse a lelkekben a vágyat, hogy közeledjenek az Istenhez. E lapot meg kell nagyobbítani, még egyszer olyan terjedelművé tenni, hogy helyet találjanak benne az egyesület összejöveteleire szóló meghívókon, vagy a már megtörtént összejövetelekről szóló tudósításokon kívül oly hitébresztő, nevelő és erősítő közlemények, melyek megtalálják az utat sok oly nő szívéhez is, a kinek belső hitélete még nagyon kezdetleges, ingadozó, a ki a biblia olvasásától visszariad, de a ki talán szívesen a kezébe venne valamely határozott evangéliumi szellemben, de könnyebb nyelven írt kis elbeszélést, vallásos elmélkedést, vagy egy az áhítat szárnyain ég felé szárnyaló költeményt. Ilyenféle olvasmányt akar a Lorántffy Zsuzsánna-egyesület a magyar nők kezébe adni, a kiknek olvasottsága többnyire

nem terjed túl a divatlapok s a még rosszabb divatregények körén. Ki tudja hány lélek fog akadni, a ki talán elzárkózik egy-egy komoly, erőteljes prédikáció hatása elől, de a ki felbuzdul egy-egy az életből elesett példa olvasásán, mely épen az ő szívének belső hurjait hozza rezgésbe. Mert nemcsak költött történetekkel fogjuk a lapocskát megtölteni, van elég a hitre és szeretetre buzdító valódi történet is, mely érdekességben föler a költői fantázia legmesteribb műveivel is. Adatok egy-egy nemeslelkű keresztyén nő életéből, példák a más országokban, pl. Angliában, Svájcban, Németországban folyó keresztyén munkából, hol a nők annyi jót és szépet végeznek; majd egy-egy bibliai résznek könnyed, mindenki által megérthető magyarázata, követendő példák a legszebb életből, a Jézus életéből. Ime nagyjából ez a tervrajza a nők számára írott, evangéliumi lapnak, melyet a Lorántffy Zsuzsánna-egyesület az őszzel akar megindítani, a «Keresztyén Hiradó» helyett. Terjedelme és előfizetési ára még egyszer akkora lesz, mint volt ezé, tehát nyolcadrét-alakban 16 oldal, címe «Olajág»; előfizetési ára 2 korona évenként; megjelenése, mint eddig is, havonként egyszer. Ismerjük a nehézségeket, melyekkel szembeszállunk, első sorban a közönyt mely ellen küzdeni akarunk s mely legfőbb akadály gyanánt látszik előttünk állni, mindjárt az első lépésnél. Akad-e az új lap elég pártolásra, lesznek-e munkásai, előfizetői, lesznek-e olyanok, a kik esetleg némi anyagi áldozattal megkönnyítsék a lap megindulását. Aggasztó kérdések, de mégsem olyanok, melyek, még ha felelet nélkül maradnak is, visszarettenhethetnének. Avagy nem az élő Istenbe vetett erős hittel akarunk-e munkálkodni, s megcsallhat-e bennünket a Krisztusnak ígérete, melylyel elbocsátja az ő tanítványait, hogy tanítsanak minden népeket: «Íme én veletek vagyok minden napon e világ végezetéig». Velünk lesz Ő bizonyára, vezérelni és segíteni fog. Erősen hiszem, hogy e felszólalás is, mely egy, az Úrnak kegyelme által új életre ébredt szívnek mélyéből fakadt, nem fog eredménytelenül elhangozni. Lesznek, a kik hozzánk csatlakoznak, a kik fölkarolják az eszmét és egyengetni fogják a megindítandó lapnak útját, igyekezve annak már előre is megnyerni a szíveket, hogy e kis lap, a maga határozott evangéliumi hangjával, hatalmas eszközzé válhassék az Úrnak kezében, hogy megnyerje majdan e szíveket — a Krisztusnak.

VARGHA GYULÁNÉ.

A bujdosó levele.

Az a bujdosó, akiről itt szólunk, hatalmas, nagy úr volt. Jóságának, becses marhájának se szeri száma. Pénze soha ki nem

fogyott, nem a ládájából, — mert ott csak az aprópénzt, a garast és dénárt tartotta olvasatlan mennyiségben — hanem a pincéiből. Más közönséges halandó a pincéit, vermét legfőlebb boroshordóval, gabonával szokta megtölteni; a mi bujdosónknak pénze, aranya, ezüstje állt ottan, garmada-garmada mellett. Gazdag, pénzes híre annyira elterjedt, hogy aki csak pénzdolgában megszorult, mind hozzá folyamodott; az ország grófjai kézből-kézbe adták az ajtaja kilincset. Sőt — ami nagy sor — a király is nála kopogtatott egy kis kölcsönért, ha nem volt konyhára-, ruháralója s a katonái zsoldjukért sürgették.

Szóval igazi pénzeszsák volt, hatalmas, rettegett úr Illésházy István. Élt pedig ezelőtt kerek háromszáz esztendővel s vagy 10—12 vár uralta. Legörömelebb Bazinban lakott, Pozsony mellett, ahol ma is látni kertjét, szobáit s ahol holta után el is temették. Nagyon kapzsi ember volt s kapzsi természetéért nagyon sokan gyűlölték. Hanem az igaz, értett ahhoz, hogy kell megfogni, összezsugorgatni a pénzt, jövedelmezővé tenni a gazdaságot. Maga látott minden munka után, néha nyolc-tíz mértföldet lovagolt napjában s jobbágyait, cselédeit dologidő derekán lepte meg. És azután jól el tudta adni a termést, borát Lengyelországba szállíttatta, ahol drága pénzen vették. Magára alig költött valamit, nagyon egyszerűen élt, csecsebecsére pár dénárt is sajnált. Ilyen módon vagyona húsz év alatt megháromszorozódott s felrűgott néhány millió forintra. Ennyi gazdagság elbizakodottá tette Illésházyt. Az Isten szép tehetséggel, éles szemmel s ékesszólással is megáldotta s mikor az országgyűlésen beszélni kezdett, mindenki csak ő reá figyelt. Szóval, tekintélyes ember volt, akinek szavára a nemzet is, király is sokat adott.

A nagy hatalmat, gazdagságot azonban egyszer csak meg-sokallották az emberek, az elbizakodottságot meg a hosszútűró Isten, aki nem az áldozatok sokaságában, hanem az alázatos, kegyes szívben gyönyörködik. Illésházynak pöre volt a királyi udvarral, mely nagy pénzszükében lévén, igazságtalanul egyet sarcolni akart a dúsgazdag főúron. Illésházy, a törvényre hivatkozva ellenállt s bizonyíttatta igazát. Rosszakaró írígyei besúgták az udvarnál, hogy «kemény beszéddel» szólt az uralkodó és tanácsosai felől. Most már nem holmi kártérítésért, hanem egyenesen felségsértésért fogták pörbe, a felségsértésnek büntetése pedig régi magyar törvény szerinti fej- és jószágvesztés volt. Tanú az írígyek sorában akadt elég, pedig Illésházy ebben a vétekben igazán ártatlan volt. A méltatlanul megtámadott főúr a törvényekre hivatkozott, melyek szerint magyar nemes fölött csak az országgyűlés ítélhet. Mind nem használ semmit, sőt az ellenkezés még olaj volt a tűzre. Illésházy ellenségeiből, papokból, jószágra

éhes idegenekből rendkívüli bíróságot állítottak össze, de ez sem találta a bevádolt urat bűnösnek. Az udvar és a titkos írágyek szövetkezete azonban már elhatározta Illésházy vesztét, már előre megosztottak várain és jószágain. Biztos börtön, esetleg verpad várt reá. Midőn látta, hogy hasztalan erősítgeti ártatlanságát, 1603-ban, egy esős novemberi éjjelen elmenekült Bécsből. Menekülésében még egyszer hosszabb levélben kérte Rudolf királyt, hogy vizsgálta meg ügyét elfogulatlan, igazán ítélő bírakkal s azután kevés pénzt magához vévén, Lengyelországba bujdosott. A szomszédos, velünk együtt érző, szenvedő lengyel nép tárt karokkal, testvér-szívvvel fogadta minden bujdosónkat. Nála talált menedéket Illésházy is s onnan várta reménykedő lélekkel ügye jobbrafordulását.

Illésházyra menekülése után azonnal kimondták a szigorú ítéletet: feje vételessék s jószágai elkoboztassanak. Fejéhez nem férhettek, de ami vagyona volt, mind elprédálták az «éhes bírák». Még feleségének, a derék és hú Pálffy Katalinnak testi ruháit is elvették, csak egy talpaalja földet sem hagytak néki. A feleség azonban nem esett kétségbe; tiltakozott a jogtalan foglalás ellen s erős téli hideggel útnak indult Prága felé, ahol Rudolf király lakott, hogy férje számára kegyelmet kérjen. Hónapokig időzött Prágában, ajtótól-ajtóra járt pártfogásért, de csak ígérekkel áltatták. Bámulandó hős lelke volt ennek az asszonynak; míg maga sokszor szinte odavolt a reménytelenség miatt, ura szívébe egyre öntötte a bizalmat: valódi sareptai korsó volt lelke, a melyből sohasem fogyott ki a vigasztalás olaja. És a reményoltogatás jólesett az idegen földön élő férjnek. A hatalmas úr, akit szédítő magasból mélységbe sújtott a Mindenható keze, a hontalanság kenyerén magába szállt. Vizsgálni kezdte életét s rájött, hogy amiben eddig boldogságát kereste, semmivé vált, eloszlott, mint füst és pára. Érezte, hogy a földiekben való bizás megcsal, fővényre épít, aki világi gazdagságra épít; csak az nem csalatkozik soha, akinek az Isten minden bizodalma. A hajthatatlan, szenvedélyes, boszuálló indulatú férfi megtisztult a szenvedés tüzeiben s minden földi mocskot levetve, alázatos imádságban kérte teremő atyját, vegye el róla dorgáló ostorát. Az a levél, mit otthon búskodó, hív Katalinjának írt, már a megnemesedett, Istenével megbékélt Illésházy szívéből fakadt. Megnyugodott sorsán s arra kéri feleségét is, nyugodjék meg, az Úr nem feledkezik el a benne bízókról. A levél Landskronában (Krakó) kelt s oly megható a tartalma, hogy olvasása közben mi magunk is megenyhülünk.

A levél így szól:

«Köszönetemnek és magam ajánlásának utána, szerelmes

atyámfia, az Úristentől lelki és testi nyugodalmat kívánok neked. Én, hála Istennek, az Úristen kegyelmességéből nagyobb részből megbírtam ez nagy háborúságot. Magam is immár jobb egészségben vagyok. Könyörgök az Úristennek mindennap, hogy az ő szent lelkét el ne vegye tőled, szenvedhesd te is az Úrnak akaratját békességgel és keresztyén szívvel. Adjon erőt bujdosásodhoz és munkádhoz; ennél kisebb dolgok sem lesznek az ő szent akaratja nélkül. Panaszzkodhatnánk azért mi is mind Szent Jóbbal s mind Szent Dáviddal: ok nélkül megsokasodának a mi ellenségeink és íme, mikor az Úrban bízunk vala, tört vetének minékünk, kiben megfogának, megfosztának, megölének. Uram, tekints reánk, mert tebenned bízunk; ne bocsásd szájokra a mi ellenségeinket, hogy ne emelkedjenek föl és ne ütközzenek meg bennünk azok is, az kik az Istent várják és ő szent felségében bíznak.

Ennek meg kellett lenni. Bizony, sok könnyhullatással könyörögtem az Úristennek ez két esztendőben, hogy ő szent fölsége megszabadítson ettől; főképen Prágában éjjel is sok könyvem hullott; de az Úristen ugyan így akará. Miért? Nem vagyunk méltók kérdezni ő szent felségétől; legyen az ő szent akaratja, csak adjon nekünk szent lelkét és erőt, hogy békességgel szenvedhessük az ő szent keresztyét és a mi szánkból ne fogyjon ki az ő szent nevének dicséreti. Elég kegyelmesség az Úristentől az minékünk, nem hágy el bennünket, mindennapi kenyeret parancsol és meg is fizet még az őtet nem félőknek a boszuságért. Hagyjuk reá a boszuállást. Ha meghaltunk volna, úgy is minden ide maradt volna, minden. Az Úristen a mi kevésünket ha azoknak nem bírta, akiknek mi gondoltuk, ki állhat ő szent felsége ellen? Legyen az Úr akaratja. Kérlek azért, mint szerelmes atyámfiát, most mutasd meg, büntelen szenvedésedben, hogy igaz keresztyén vagy. Aki bűnén szenved, semmi szenvedés az; de aki büntelen szenved, az szép és jó.

Szuhay, a mi és az igazság ellensége, izent, hogy gratiat kérjek, ő megszerzi, de úgy, hogy Trencsént és az ingó marhát odahagyjam. Én pedig sem magamat, sem tégedet el nem árulhatlak. Magamat azért, hogy lelkem ösmerete ellen büntelen lévén, magam magamat árulónak nem vallhatom. Inkább így akarok meghalni. Az Úristennél és ez világ előtt maradjon az ő istentelen cselekedetek és az én méltatlan bántásom és ártatlanságom. A te igazságodat, jószágodat, abból való jövedelmedet elveszteni nem akarom, nem is méltó. Abba ne bízál, hogy sem könyörgésnek, sem isteni félelemnek, sem igazságnak ezeknél valami helye legyen. Járj igaz úton, veled leszen az Úristen. Miveld meg azt, ami tőled lehet, a többit hagyj az Úristenre. Elrendeli az Úristen a mi kevés életünket is, nem sok

kell immár minekünk. Ha az Úristen ezt reád bocsátotta, veled is leszen, azután ne fáraszd, törjed magadat, jőjj ide hozzám, az Úristen itt is gondunkat viseli. Bizony, csak téged szánlak, mindent semminek állítok; mindazokban egyéb részünk nem volt, mint amit megettünk-ittunk, azt is sok búval, ez két esztendőben, a többi másé. Salamon megírja Ecclesiastes könyvében, második részbe, olvastad sokszor, mégis olvasd meg; vígasztalásodra leszen a Jób és Dávid király panaszolkodása is, tőrjük el mi is hálaadással, mint azok.

Azt értettem, hogy senki nincs az Kánné asszonyom (Khuenné, Pálffy Magdolna, Illésházy né legkisebb öcscse) véi közül is veled, kit bizony igen bánok, mert bizony senkitől sincs tiltva atyjafia vagy barátja mellett könyörögni. Ilyen az emberekbe való bizás. Boldog az, kinek az Úrban az ő bizodalma; nem hágy el az Úristen. Azt is értettem, hogy a hideg lel, ki igen nagy bántásomra vagyon. Ne nyughatatlankodjál, ne sápolódjál, hagyd az Úrra. Mindenek elmulandók, a világ csak háborúság.

Látom, a magyarok közt egy atyánkfia sincs, ki melletted volna és dolgotat futni tudná, szolgálk sincs olyan. Csak az egy Úristen vagyon velünk. Ő szent felsége vezéreljen minden utaidban. Az Úristen éltesen és tartson meg. Kelt Landskorona várából, 2 Febr. 1604. Illésházy István.»

Amit a bujdosó főúr remélt, nemsokára beteljesült. A nemzet megúnta az idegen uralmat s Bocskay István fejedelem vezérlete alatt feltámadt gyűlölt elnyomói ellen. Zászlóit győzelem után győzelem koszorúzta. Az üldözött, bujdosó hazafiak sorban hazatértek, így Illésházy is, akit a fejedelem barátja s atyjaképen fogadott. Ő volt a híres bécsi békekötésnél Bocskay és a nemzet megbizottja. Elkobzott javait mind visszakapta, nevérol a vád foltját letörlé a törvény s a nemzet érdemeiért a nádori méltóságra emelte. Pályája, melyet időnkint fogyatkozások s áldástalan harcok gyűlöletessé tettek, teljes dicsőséggel, az emberek hálájára és kegyeletére méltóan fejeződött be. Így sújt porba és emel magasra Isten az ő csudálatos hatalmú és jóságú karjával.

KRÓNIKÁS.

A fiatal és az öreg rák.

(Mese Heltai Gáspár után.)

Kivitte az öreg rák
A fiát a partra,
Hadd nézze meg egyszer jól,
A fiú mily nyalka.
A termete gömbölyű,
Gyönyörű a pánfél.
Hát a bajsza! A fiút
Nem adná száz másér!

Csupa olló meg karom
Valamennyi lába,
De nem érti, hogyha jár,
Mért megy mindig hátra?!
«Rontom-bontom! Mit csinálsz?
Hogy szeded a lábad?
Szárason és vízen úgy
Nem jár lelkes állat!»

«Hát mutasd meg» — szól emez —
 «Hogy mint van a módja!
 Rút dolog vón', hogyha nem
 Hajtanék a szódra.»
 Mutatná is az öreg,
 A mi telik tőle,
 De mindig csak hátra tart,
 Sohasem előre.

Ráolvassa a fiú
 A hibáját menten:
 «Biz' ezt, fiam, magamon
 Észre soh'sem vettem». —
 «Ha nem vetted, ne tüzelj!
 Hagyd abba a vádat!
 Fiatalnak az öreg
 Mindíg, ki példát ad.»

ALBERT JÓZSEF.

Az egyházi élet köréből.

A Jó Pásztor III. évfolyamából ez az ötödik szám. Tartalma mutatja, hogy kitűzött céljához hű maradt s a szerkesztővel együtt egyházunk legelőkelőbb írói dolgoznak a tartalom gazdagításán. Ára oly olcsó, hogy a veritékes munkából élő szegény ember is megszerezheti. Aki mindjárt nem tud érte fizetni, írjon egy levelezőlapot a szerkesztőnek s kértére a kiadóhivatal elvár a pénzért aratás utánig. A lap ára 2 korona, melyet *Pozsonyba, Kovács Sándor theol. akad. tanár, szerkesztő címére kell küldeni*. Hét előfizető után egy ingyen példány jár.

Bizalommal kérjük olvasóinkat, legyenek szívesek a Jó Pásztort ismerőseik közt terjeszteni. Ez a legolcsóbb keresztyén ujság s a tiszta evangéliom szerint táplálja olvasóit lelki eledellel.

„Minden jegy elfogyott!” Ezt a rövid hirdetést rendszerint színházak falán, hangversenytermek bejáratánál, esetleg cirkuszbódék és panorámák deszkakerítésén olvashatni, ha nagy látványosság ingerli a közönség kíváncsiságát. Maholnap, hiába a világ csak halad, már a templomajtókon is ott lesz ez a különös hirdetmény. Nem ugyan vasárnapról-vasárnapra, hanem ha valami kiváló hallgató jelentkezik Isten ígéje házában látogatásra. Ez nagy látványosság, amelyhez csak jegyek mellett eresztgetik be a híveket, első sorban azokat, akik máskor nem igen törnek magukat a templom után s legutoljára azokat, a kiket lelki szükség s nem renyhe kíváncsiság visz az Úr házába. Ők esetleg ki is szorulhatnak. Ily lélekemelő dolog történt Bécsben a német trónörökös látogatásakor. Ő fensége megtisztelte látogatásával az evang. templomot istentisztelet idején s hogy a tolongás áhítatát ne zavarja, jegyeket osztottak ki azok között, a kik jelen lenni óhajtottak. Az Úr szolgálja a szószék-ről prédikáció után megköszönte a magas vendégnek, hogy megjelent. Vajjon ki tartozik köszönettel? Az Isten ígéje van-e rászorulva a német trónörökösre, vagy a német trónörökös az Isten ígéjére? A templom ad-e dísz, valami tartalmat, kincset látogatóinak, vagy a látogatók, a hallgatók a templomnak? Mi eddig úgy tudtuk, hogy az ember tartozik hálával és dicsérettel. hogy az Isten kegyel-

méből az ő beszédének eledelével táplálhatja lelkét s az élet vizével olthatja szomját. Úgy látszik, ez csak közönséges halandók törvénye. Ha az igére vágyódik lelkünk, akkor ne adjuk hírül a világnak, hogy most a templomot választjuk parádéhelyül, hanem menjünk el titkon, észrevétlenül, vegyüljünk el az áhitatos hívek közé és ne várjunk köszönetet azért, hogy áldásban, lelki eledelben részesültünk. Éz felel meg az Úr parancsának: «Mikor imádkozol, menj be a te titkos házádba és ajtód bezárva imádd a te Atyádat!» (Máté ev. 5. 6., v.) És azután Isten előtt a földi pompa, udvarmesterek és hadsegédek hajlongása nem ér semmit, ő csak a szív tisztaságát nézi. Az engedelmesség és alázatosság a legkedvesebb áldozat előtte.

Püspök és ezredes. A Ludovika Akadémia új zászlót kapott ő felségétől. Felavatásakor Hornig Károly báró, veszprémi r. kath. püspök mondott ünnepi beszédet. Alapigét nem a Bibliából választott, hanem a *Szolgálati Szabályzatból* s szólt vala ekképen: «A katona nem tűrhet egyenruháján foltot.» Isten országáról, az Istentől megszentelt bátorságról, a Seregek urában való bizodalomról, a hazáról, nemzetről egy szó nem sok, annyit sem ejtett. Pedig a katonának kell különösen szívébe plántálni, hogy nem a zászlóval, ágyúval, karddal győz, hanem lelkesedésével, istenfélelemből fakadt bátorságával, szóval az Isten nevével. És azt sem ártott volna megemlíteni, hogy a mint a katona nem tűrhet egyenruháján foltot, a keresztyén nem tűrhet lelkén szennyet és hogy jóval könnyebb jó katonának, mint jó keresztyénnek lenni. Az igazi hős pedig nem elégszik meg a kisebb cél elérésével, hanem magasabbra tör. Az Úr «hivatalos szolgájánál» jóval emelkedettebb, vallásosabb, hazafiasabb beszédet mondott egy katona, Nyiry ezredes. Az ő szíve a Szolgálati Szabályzat szigorú rendeletei közepett is megőrizte nemes érzéseit, tisztább, vonzóbb életfelfogását.

Pünkösd Kajalon. A pozsonyi ev. theol. akadémia tanárai pünkösd hétfőjén Kajalra (Pozsonymegye) rándulnak, hogy ott a maroknyi kis gyülekezetben istentiszteletet és felolvasást tartsanak. Régi szándék valósul meg ezen a napon. Az Úr kegyelme tegye áldásosá és gyümölcsözővé működésüket a kicsiny, ellenséges hullámoktól ostromolt egyház életében!

Jó könyvek. Véver Oszkár kiadásában, Békésen megjelent két kis munka Török Zoltán községi irnoktól. Az egyik *Az Úrvacsora* (ára 20 fillér), a másik a *Tíz Parancsolat* (ára 50 fillér.) A gondolkodó s a Bibliát örömezt forgató szerző egyházi beszédekben magyarázza a fenti címek alatt a keresztyén vallás igazságait. Szép dolog, ha valaki a világi foglalkozás közben üdülésképen az ígét olvassa és rajtuk gondolkodik. A kis munkákat ajánljuk olvasóink-

nak. — *Torkos László Hatvani* című víg elbeszélő költeménye megjelent és két koronáért kapható. A mai időkben, a mikor költőink jó részét rossz útra csábította a kor eltévelyedett ízlése, tiszta szívvel ajánljuk e komoly, erkölcsös szellemű s költői értékre is becses művet. Megrendelést a Jó Pásztor szerkesztősége is elfogad.

A Lorántffy Zsuzsánna egyesület legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy eddigi kis közlönye, a *Keresztyén Híradó* helyett egy nagyobb terjedelmű lapot fog kiadni *Olajág* cím alatt. Az *Olajág* célja: az evangéliumi hitélet fölébresztése a nők körében. Közölni fog mindenféle olyan cikkeket, melyek alkalmasak arra, hogy Isten segedelmével megszerettség az evangéliumot a magyar nőkkel is és őket az e szeretetből fakadó keresztyén életre és munkára buzdítsák. Egyúttal minden számában közöl, rendszeresen egymásután következő, rövid bibliamagyarázatokot, melyek vezérfonalul szolgálhatnak olyanoknak, akik már foglalkoznak vasárnapi iskolákban való tanítással. Az *Olajág* a f. év októberétől kezdve, havonként egyszer fog megjelenni, nyolcadrét alakban, 16 oldalnyi terjedelmel, csinos kiállításban. Előfizetési ára évenként *2 korona*. A Lorántffy Zsuzsánna egyesület ez úton is kéri mindazokat, akik az Isten országának terjesztését szívükön viselik, különösen a protestáns lelkészeket és egyházi férfiakat, igyekezzenek a megindítandó női lap iránt a protestáns nők érdeklődését fölébreszteni és őket előfizetőknek megnyerni, valamint a lap megindításának elősegítésére minél többeket adakozásra fölhívni. Minden, a lap kiadásának költségeire beküldött pénzből esetleg fölmaradó összeg a Lorántffy Zsuzsánna egyesület egyéb céljaira fordítatik. Az előfizetési pénzek, valamint az adományok, mostantól kezdve, lehetőleg *szept. 15-ig* a szerkesztő címére küldendők: *Vargha Gyuláné, Budapest, IX. Kálvin-tér 7. sz.*

Az Állatok Világa. A Légrády testvérek kiadásában megjelenő nagy munkából már a második kötet indult meg. Egyre növekedő érdeklődéssel kísérjük e fontos vállalatot, mely Méhely Lajos szerkesztőt egyszerre a magyar közoktatás és művelődés egyik elsőrendű munkásává avatja. Minden füzetnek megvan a maga meglepő ujsága. Az utolsóban a nálunk ismeretes farkast írja le oly jellemző aprólékossággal, a mire eddig nem volt példa. A szöveget szebbnél-szebb képek díszítik. Egy füzet ára 80 fillér.

Az eperjesi ev. theol. belmissiói egyesület vallásos felolvasó estéket rendez a hitélet fejlesztése végett. Felolvasnak a Collegium derék tanárai történelmi, társadalmi s egyházi kérdésekről. A felolvasásokat szavaltatok, ének- és zene-előadások egészítik ki. A szép törekvésre Isten áldását óhajtjuk. Rozsnyóról hasonló hírt hallunk.

Szerkesztői izenet.

Olvasóinknak boldog pünködsi ünnepeket kívánunk.

Az elmaradt számokat szíves értesítés esetén postafordultával pótolja a szerkesztő vagy a kiadóhivatal.

*Az Evang. Theologusok Otthona kiadásában
megjelent*

a „Protestáns Esték“

II. füzete.

TARTALOM:

<i>A monotheismus a görögök- nél és izraelieknél . . .</i>	<i>Pukánszky Bélától.</i>
<i>A fejedelemasszony udvara</i>	<i>Kovács Sándortól.</i>
<i>A női kéz . . . . .</i>	<i>Hegedűs Istvántól.</i>
<i>Sokrates . . . . .</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Versek . . . . .</i>	<i>Szabolcska Mihálytól.</i>
<i>A provencei troubadourok .</i>	<i>Albert Józseftől.</i>
<i>Jean Paul a leánynevelésről</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>
<i>Az evangelium Japánban .</i>	<i>Pröhle Vilmostól.</i>
<i>A munkáskérdés és a soci- alis reformok. . . . .</i>	<i>Schulpe Györgytől.</i>
<i>Költözés más világba . . .</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Carlyle Tamás. . . . .</i>	<i>Jónás Jánostól.</i>
<i>A halotthamvasztás keresz- tyén álláspontjáról. . . .</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>

*A vaskos 20 nyomtatott íves mű ára 2 korona, di-
szes angolvászon kötésben 3 korona.*

*A megrendelések a Balassa-Gyarmati Könyv-
nyomda Részvénytársasághoz vagy Kovács Sán-
dor theol. tanár úrhoz Pozsonyba intézendők*

Legalkalmasabb konfirmációi ajándék

KOVÁCS SÁNDOR

IMAKÖNYVE

az evangyéliom népe számára.

Az egyházi irodalomban egyedül áll tartalmával, díszes kiállításával és olcsóságával.

A protestáns imádságok gyöngyeinek gyűjteménye. Az egyházi lapok szerint igazi hézagpótló mű, a minnek egy prot. családból sem volna szabad . . . . . hiányoznia. . . . .

A B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaságnál

s minden könyvárusnál kapható.

- Csinos keménykötésben . . . . . 1 k. 60 fill
Díszes angolvászon kötésben, arany metszettel, finom minster papiron, csattal 5 k. — fill
Elefántcsont utánzat, vagy díszes bőrkötésben arany metszettel pergament papiron díszes csattal . . . . . 8 k. — fill

Lelkész vagy tanító uraknak két havi leszámolásra bizományba is ad imádságos könyveket

a B.-Gyarmati Könyvnyomda
Részvénytársaság.